

Himalajske orjaške čebele v Nepal

Marjan Olenik

Na potovanju po Nepalju je bil naš cilj obiskati dolino Langtang v Himalaji, v kateri je bil epicenter potresa, ki je v aprilu leta 2015 stresel ves Nepal in sosednje dežele. V potresu je umrlo več tisoč ljudi. Naš namen je bil pomagati prizadetim ljudem.

Na poti po enem najlepših nacionalnih parkov v Nepalju, kjer teče istoimenska reka Langtang, smo na višini našega Triglav v težko dostopnem previsu nad reko opazili ogromne ovalne viseče tvorbe. Pogled skozi teleobjektiv mi je, na moje presenečenje, prikazal podobo čebeljih domovanj. Po pogovoru z vodnikom je bila potrjena moja domneva, da gre za družine himalajskih orjaških čebel iz rodu *Apis dorsata laboriosa*, ki živijo visoko v gorah Himalaje. Sodijo med največje svetovne čebele, posamezni odrasli primerki so lahko veliki tudi do 3 cm. Presenetilo me je vodnikovo poznavanje teh divjih čebel in v pogovoru sem izvedel še mnogo podrobnosti. Zanimiva je bila njegova razlaga o nabiralcih medu, ki jih imenujejo kar lovci na med. Nabiralci so lahko samo iz določenih plemen, nabirajo pa ga lahko v samo določenih časovnih obdobjih, ki se navezujejo na lunin cikel.

Nabiranje medu je pravi obred in je povezano s prepričanjem, da čebele varuje bog pečin. Pred začetkom pobiranja imajo za to obredno žrtvovanje kokoši, koze ali ovce. Da ne bi bile čebele napadalne, morajo žene, ki so noseče ali imajo mesečno perilo, in otroci nabiralce opazovati z varne razdalje.

Nabiranje medenega satja se izvaja z vrha stene. Včasih so to izvajali na spuščeni lianah in lestvah, izdelanih iz lian in bambusa, danes to izvajajo na najlonskih vrveh. Čebele odženejo iz satovja z dimom. Sate nato položijo v pletene košare in jih spustijo do pomočnikov pod steno, ki med stisnejo v lončene posode. Nabiralci so bili včasih slabo zaščiteni proti pikom čebel, zato so bili padci v globino pogosti. Pri nabiranju skrbijo, da ne opustošijo preveč čebelje družine. Njihove navade

Ovalni sati v previsu

Foto: Marjan Olenik

jim ne dopuščajo popolnega izkoriščanja čebeljih družin, kajti zavedajo se, da bi s tem prekinili njihovo razmnoževanje. Včasih so med pobirali za lastne potrebe, danes pa ga prodajajo na trgu, kjer doseže tudi do desetkrat višjo ceno od običajnega medu. S pomočjo vodiča sem dobil tudi priložnost degustirati med himalajskih čebel, ki ga prodajajo kakor zdravilo v posodicah za pol decilitra.

Himalajska orjaška čebela iz rodu *Apis dorsata laboriosa*

Med himalajskih čebel

Foto: Marjan Olenik